УДК 334.025 **JEL Classification: K22, M20**
DOI: https://doi.org/10.32515/2663-1636.2024.12(45).192-200

В.В. Кадала, доц., канд. юрид. наук
В.В. Шалімов, доц., канд. екон. наук
О.П. Гузенко, доц., канд. екон. наук
Донецький державний університет внутрішніх справ,
м. Кропивницький, Україна

Актуальні питання організаційно-правового механізму управління діяльності суб'єктів господарювання в умовах сьогодення

Метою дослідження є вивчення умов функціонування організаційно-правового механізму управління діяльністю суб'єктів господарювання, встановлення негативних факторів впливу на його розвиток, проведення осучаснення його змістовності як понятійної категорії.

Проведені дослідження надали змогу дійти висновку, що адаптивність до швидко змінюваних організаційних та правових змін є ключовим викликом для сучасних суб'єктів господарювання. З'ясовано, що ключовими проблемами функціонування організаційно-правових механізмів сучасних суб'єктів господарювання виступають: не прогнозованість розвитку ситуації в Україні та на внутрішньому ринку; відсутність достатньої кількості платоспроможних клієнтів на внутрішньому ринку; непередбачувані дії держави, що можуть погіршити стан бізнесу; відсутність достатнього капіталу; брак кваліфікованих кадрів та інші. Запропоновано адаптувати для представників підприємницького сектору країни понятійну категорію «організаційно-правовий механізм управління діяльністю суб'єктів господарювання», яку розуміти як механізм сукупності пакету управлінських інструментів покладених в основу організаційного взаємозв'язку циклів планування, оцінки, аналізу та моніторингу за результатами діяльності суб'єктів господарювання, на базі адаптованих правових норм, використання новітніх способів та прийомів, здатних нівелювати економічні ризики, з метою досягнення та забезпечення виконання стратегічних цілей і тактичних завдань бізнес-процесів в умовах невизначеності.

Визначено переваги авторської позиції сутнісного змісту даної категорії. Запропоновано використання суб'єктами господарювання механізму, який поєднує в собі компоненти організаційного та правового сегменту. Обґрунтовано пакет управлінських інструментів, які забезпечують діяльність суб'єктів господарювання та органічно пов'язанні між собою на базі періодичності виконання циклів планування, оцінки, аналізу та моніторингу бізнес-процесів. Звернуто увагу на обов'язковість дотримання правових норм, котрі виступають основою для проведення всіх етапів управління бізнес-процесами суб'єктів господарювання. Вказано на доцільність використання новітніх способів та прийомів, здатних нівелювати економічні ризики, з метою досягнення та забезпечення виконання стратегічних цілей і тактичних завдань бізнес-процесів в умовах невизначеності.

організаційно-правовий механізм, управлінський цикл, суб'єкти господарювання, бізнес-процеси, економічні ризики

Постановка проблеми. Наявні воєнні дії в Україні й напруження в соціально-економічному середовищі призвело до появи різних негативних факторів в життєдіяльності суспільства. Особливо гостро постала проблема розвитку та стабілізації підприємницького сектора країни, котрий представлено суб'єктами господарювання. З'ясовано, що ключовими проблемами та перешкодами їх діяльності стали, такі як: не прогнозованість розвитку ситуації в Україні та на внутрішньому ринку; відсутність достатньої кількості платоспроможних клієнтів на внутрішньому ринку; непередбачувані дії держави, що можуть погіршити стан бізнесу; відсутність достатнього капіталу; брак кваліфікованих кадрів та інші. Водночас, беззаперечним є той факт, що законодавець не залишив без уваги питання вирішення проблем діяльності суб'єктів господарювання України. Підтримка проявилася у прийняті низки законодавчих актів, котрі забезпечили в певній мірі більш придатне існування та розвиток різних видів бізнесу під час війни. Було створено певний правовий механізм,

© В.В. Кадала, В.В. Шалімов, О.П. Гузенко, 2024

який охопив питання адаптації низки законодавчих ініціатив щодо послаблення вимог реєстрації та ведення бізнесу суб'єктами господарювання, доступного для них кредитування, можливості релокації з територій, де ведуться активні бойові дії, податкового стимулювання та інших пом'якшуючих поліпшень, котрі дозволити суб'єктам господарювання продовжувати функціонувати та розвиватися. Разом з тим, постало питання необхідності вдосконалення окремих сегментів організаційного механізму ведення бізнесу суб'єктами господарювання. Така позиція призвела до вибору напрямку дослідження, вказала на доцільність та сучасність розгляду ключових сегментів організаційно-правового механізму управління діяльністю суб'єктів господарювання (далі – ОПМУДСГ), який на даний час функціонує в умовах негативного впливу воєнних викликів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання ОПМУДСГ не залишають своєї актуальності так, як при вирішенні забезпечують позитивні результати діяльності кожного учасника. Окрім того, наявні наукові дослідження вітчизняних вчених останнім часом розкривають доволі гострі проблеми, котрі виникають не лише в умовах функціонування ОПМУДСГ, а, й, в період безпосередньої адаптації кожної складової компоненти. На даний час значний вклад у вивчення проблематичних питань ОПМУДСГ вноситься саме вітчизняними вченими виходячи з економічної ситуації в Україні, котра вимушена вести активні воєнні дії через повномасштабне вторгнення російської федерації. Поставлена проблема є доволі сучасною, відзначається активністю монографічних та дисертаційних досліджень, виступає предметом вивчення та обговорення на різних дискусійних наукових платформах, що призводить до напрацювання спільних дієвих напрямків її вирішення. Важливо підкреслити, що науковці обирають різні напрямки дослідження, котрі торкаються поставленої проблеми з позиції деталізованого відокремленого сегменту. Так, О.В. Калашник, Х.З. Махмудова, І.О. Яснолоб [6] та К.Е. Кузьменко, І.І. Світлак, В.В. Бутрин, О.Б. Кізь, О.О. Маслак [4] звертають увагу на доцільність визначення стратегії впровадження ОПМУДСГ у контексті з обраною поведінкою інших управлінських циклів. В свою чергу, Г.В.Ситник, Г.В. Блакита, Н.М. Гуляєва [5], Е.І. Данілова [2], З.С. Варналій та Г.Ш. Катамадзе [11], Л.С. Яструбецька [14] пропонують формувати ОПМУДСГ лише на базі впровадженої стратегії економічної та фінансової безпеки, враховуючи сучасні умови розвитку, котрі представлено низкою зовнішніх та внутрішніх загроз. Не зменшуючи вагомості наукових напрацювань учених, зауважимо, що окремі проблемні питання ОПМУДСГ залишаються недостатньо дослідженими та потребують подальшого врегулювання.

Постановка завдання. Метою дослідження є вивчення умов функціонування ОПМУДСГ, встановлення негативних факторів впливу на його розвиток, проведення осучаснення його змістовності як понятійної категорії. Виходячи з того, що саме якісний рівень ОПМУДСГ суттєво впливає на конкурентоспроможність та результативність діяльності суб'єктів господарювання, вважаємо за доцільне більш предметно зупинитися на особливостях його функціонування в непередбачувальних обставинах з розробкою пропозицій підвищення дієвості в майбутньому.

Виклад основного матеріалу. В сучасних умовах функціонування ОПМУДСГ характеризується пріоритетним спрямованням на зміну виробничо-господарських відносин. Це означає активізацію правових, організаційних, виробничих, економічних, фінансових, соціальних та безпекових аспектів його функціонування, створення та формування нового ОПМУДСГ для ефективного використання всіх видів потенціалу суб'єктів господарювання з врахуванням впливу зовнішніх і внутрішніх факторів. Такий підхід відкриває можливості суб'єктам господарювання уникнути певних видів економічних ризиків, забезпечити можливість адаптації провідних способів і прийомів

в управлінському циклі ресурсним потенціалом, а, як наслідок створює передумови до підвищення рівня захищеності ключових сегментів ОПМУДСГ в майбутньому.

Адаптивність до швидко змінюваних організаційних та правових змін є ключовим викликом для сучасних суб'єктів господарювання. Суб'єкти господарювання мають бути готові швидко реагувати на зовнішні та внутрішні загрози, котрі сповільнюють їх розвиток та знижують рівень економічної безпеки. Проте багато суб'єктів господарювання стикаються з труднощами в адаптації розроблених напрямків підвищення дієвості ОПМУДСГ до нових реалій. Це вимагає гнучкості та здатності швидко впроваджувати нові управлінські рішення, що може бути складним завданням для суб'єктів господарювання з обмеженими ресурсами.

За результатами проведених досліджень вдалося визначити коло негативних зовнішніх та внутрішніх реалій, які суттєво впливають на якісний рівень функціонування ОПМУДСГ [1, с. 134-135]:

– посилення економічної незахищеності суб'єктів господарювання через воєнні дії;

– погіршення умов праці та зниження конкурентоспроможності через відсутність достатнього обсягу грошових коштів для своєчасного відтворення активної та пасивної частини основних фондів суб'єктів господарювання;

– зниження чисельності економічно активного населення, що породжує нестачу кадрового потенціалу суб'єктів господарювання відповідного кваліфікаційного рівня;

– зниження попиту в зоні бойових дій і прилеглих районах через відтік населення;

– фізична неможливість ведення бізнесу суб'єктами господарювання в зоні бойових дій;

– порушення логістичних ланцюжків, втрата зв'язків з постачальниками матеріальних ресурсів для повного виробничого циклу та покупцями;

– прискорення інфляції, підвищення цін виробників на матеріальні ресурси, значні коливання курсів валют та значне здороження комунальні послуги;

– збільшення економічних та фінансових загроз для ведення бізнесу суб'єктами господарювання;

– пошкодження обладнання, псування запасів, що зберігаються безпосередньо на території суб'єктів господарювання через атаки на енергетичну інфраструктуру спричинили перебої в постачанні електроенергії, збільшивши вартість електроенергії для підприємства відтак підняли собівартість продукції та відпускні ціни;

– скорочення кількості операцій виробничого циклу через постійні повітряні обстріли;

– руйнування нафтопереробних заводів в Україні, що призвело до значного зростання вартості паливно-мастильних матеріалів тощо.

Нагадаємо, що у сучасній науковій літературі організаційно-правові механізми (далі – ОПМ) частіше розглядають як сукупність форм, методів та інструментів управління, організаційних структур, а також правових норм. Іншими словами визначення відбувається через призму єдності організаційного та правового механізмів управління або, так званого, господарського механізму управління. З цього приводу цікавою є думка Т.В. Назарчук та О.М Косіюк [9], які розглядають тлумачення даного поняття розрізнено в контексті двох понятійних категорій, а саме поняття «організаційний механізм» розкривають як «сукупність різноманітних за своєю природою конкретних організаційних дій, покликаних організувати ефективну діяльність організації», а «правовий механізм» визначають як «сукупність правових

норм регулювання правовідносин між суб'єктами та об'єктами управлінської діяльності».

Водночас, М.О. Рибак [10, с. 142] звертає увагу на те, що у тлумаченні понятійної категорії «організаційний механізм» немає єдиного загальноприйнятого розуміння сутності «…деякі науковці вважають, що це сукупність взаємопов'язаних процесів, які відбуваються в організації, тоді як інші дотримуються думки, що це життєві цикли організації, правила та стандарти, за якими працює управлінська система організації».

Очевидним є те, що органічне поєднання організаційного та правового механізмів утворює ОПМ, подвоєний функціонал якого є набагато ефективнішим. Таке твердження витікає з того, що багато правових форм, які торкаються діяльності суб'єктів господарювання, можуть бути юридично коректними тільки у разі їх прийняття за допомогою організаційних форм, котрі передбачає ОПМ.

З метою поглиблення дослідження звернемося до існуючих наукових позицій, котрі торкаються змістовності ОПМ (табл.1).

Таблиця 1 – Наукові позиції тлумачення змістовності понятійної категорії «Організаційно-правовий механізм»

Зміст понятійної категорії	Ключові сегменти	Науковці, джерело
1. ОПМ – це сукупність форм, методів та інструментів управління, організаційних структур, а також правових норм	Форми, методи, інструменти управління, правові норми	Н.Г. Дроздова [3, с. 153];
2. ОПМ – це сукупність інституцій, які створені для розв'язання певних суперечностей, подолання чи попередження проблем у суспільстві та діють на основі конституційно-правових норм, прийнятих у державі.	Інституції, суспільство, конституційно-правові норми, держава.	В.Ю. Назаренко [8, с.6]
3. ОПМ сукупність взаємопов'язаних принципів, методів, інструментів, процедур, організаційних структур, а також правового регулювання	Принципи, методи, інструменти, процедури.	Ю.О. Хромова [12]
4. ОПМ – це сукупність складників (цілей, принципів, функцій) і функціональних, або фахових (методів та інструментів правового й організаційного впливу).	Цілі, принципи, функції, інструменти	В.М. Мороз [7, с. 112]

Джерело: узагальнено та складено авторами на основі [3; 7; 8; 12]

Враховуючи отримані результати можна зробити висновок, що ОПМ представляє собою певну сукупність обов'язкових сегментів, котрі здатні видозмінювати свій зміст в залежності від сфери його впровадження. У нашому випадку мова йде безпосередньо про механізм управління діяльністю суб'єктів господарювання.

Доречно зазначити, що сучасний управлінський цикл діяльністю суб'єктів господарювання необхідно розглядати не лише, як організацію та взаємозв'язок роботи різних відділів, а як сукупність бізнес-процесів. Ми вважаємо, що такий підхід в умовах наявних воєнних викликів, які негативно впливають на розвиток суб'єктів господарювання в Україні, є більш придатним.

Тобто, саме бізнес-процеси є найбільш чутливими до економічних ризиків, а, як наслідок, мають займати одне з провідних місць при розробці ОПМУДСГ. На підсилення зазначеної позиції варто окреслити існування взаємозв'язку між ключовими сегментами ОПМУДСГ. Так, бізнес-процеси функціонують з метою виконання наміченої стратегії розвитку суб'єктів господарювання. Як правило, кожна стратегія має свої цілі та завдання, котрі сприяють встановленню конкретної мети функціонування конкретного виду бізнес-процесу. І лише після виконання зазначених процедур суб'єкти господарювання розробляють та формують організаційну структуру, яка має забезпечувати ефективне виконання бізнес-процесів.

Окрім того, важливе значення при розробці ОПМУДСГ має відводитися законодавчій основі для безпечного управління ресурсним потенціалом суб'єктів господарювання. На даний час в Україні для суб'єктів господарювання діє доволі потужний «правовий механізм», котрий спирається на сучасні юридичні рамки. Лише за умови дотримання правових норм суб'єкти господарювання можуть розраховувати на підвищення якісного рівня та дієвість ОПМУДСГ. Основні законодавчі акти, котрі регламентують діяльність суб'єктів господарювання в сучасних умовах розвитку, представлено в таблиці 2.

Зазначений законодавчий блок не є вичерпним, все залежить від питання, котрі підлягають вирішенню. Проте, в умовах активних воєнних дій в Україні суб'єкти господарювання спираючись на основні правові норми зазначені вище, мають можливість розробити ОПМУДСГ дотримуючись принципу законності. Окрім того, такий підхід забезпечить нівелювання ризиків, які виникають під час порушення правил законодавчого регламентування діяльності сучасних суб'єктів господарювання в умовах сьогодення.

Таблиця 2 – Основний законодавчий блок регламентування діяльності суб'єктів господарювання в сучасних умовах розвитку

Назва законодавчого акту	Вид	Дата затвердження, №, посилання
Конституція України	Закон України	28.06.1996 № 254к/96-ВР https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text
Господарський кодекс України	Закон України	16 січня 2003 року № 436-IV https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text
Про державну допомогу суб'єктам господарювання	Закон України	1 липня 2014 року № 1555-VII https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1555-18#Text
Про затвердження плану невідкладних заходів з переміщення у разі потреби виробничих потужностей суб'єктів господарювання з територій, де ведуться бойові дії та/або є загроза бойових дій, на безпечну територію	Розпорядження КМУ	25 березня 2022 р. № 246-р https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/246-2022-%D1%80#Text
Деякі питання надання грантів бізнесу	Постанова КМУ	21 червня 2022 р. № 738 https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/738-2022-%D0%BF#Text
Про затвердження Порядку надання роботодавцю компенсації витрат на оплату праці за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні	Постанова КМУ	20 березня 2022 р. № 331 https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/331-2022-%D0%BF#Text
Про надання фінансової державної підтримки	Постанова КМУ	24 січня 2020 р. № 28 https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/28-2020-%D0%BF#Text
Про Раду з питань підтримки підприємництва в умовах воєнного стану	Указ Президента України	26 січня 2024 року № 30/2024 https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/30/2024#Text

Джерело: узагальнено авторами на основі опрацювання законодавчих документів

Спираючись на отримані результати досліджень пропонуємо розуміти сутнісний зміст ОПМУДСГ як механізм сукупності пакету управлінських інструментів, покладених в основу організаційного взаємозв'язку циклів планування, оцінки, аналізу та моніторингу за результатами діяльності суб'єктів господарювання, на базі адаптованих правових норм, використання новітніх способів та прийомів, здатних нівелювати економічні ризики, з метою досягнення та забезпечення виконання стратегічних цілей і тактичних завдань бізнес-процесів в умовах невизначеності. Запропонований варіант тлумачення сутнісного змісту ОПМУДСГ, як понятійної категорії, має декілька переваг та більш предметно розкриває сегменти організаційних і правових механізмів функціонування сучасних суб'єктів господарювання в умовах воєнного конфлікту, котрий породжує непередбачувальні ситуації їх майбутнього розвитку.

Вважаємо, що до складу ключових переваг варто віднести наступне:

- по-перше, запропоновано використання суб'єктами господарювання механізму, який поєднує в собі компоненти організаційного та правового сегменту;
- по-друге, зазначено пакет управлінських інструментів, які забезпечують діяльність суб'єктів господарювання та органічно пов'язанні між собою на базі періодичності виконання циклів планування, оцінки, аналізу та моніторингу бізнес-процесів;
- по-третє, звернуто увагу на обов'язковість дотримання правових норм, котрі виступають основою для проведення всіх етапів управління бізнес-процесами суб'єктів господарювання;
- по-четверте, вказано на доцільність використання новітніх способів та прийомів, здатних нівелювати економічні ризики, з метою досягнення та забезпечення виконання стратегічних цілей і тактичних завдань бізнес-процесів в умовах невизначеності.

Досліджуючи головні компоненти осучасненого варіанту трактування змістовності ОПМУДСГ дійшли висновку, що одним з пріоритетних сегментів виступає правильне управлінське рішення щодо вибору способів та прийомів, здатних нівелювати економічні ризики, котрі супроводжують бізнес-процеси, які адаптовані суб'єктами господарювання. Таке твердження витікає з наявного воєнного конфлікту в Україні, що спровокований російською федерацією. Сучасні суб'єкти господарювання вимушені проводити бізнес-процеси в умовах невизначеності.

З цього приводу, ми поділяємо думку Л.І. Чернишова, К.Р. Бондар, Л.О. Красіловської [13, с. 135] стосовно того, що «…ризики воєнних дій можуть створювати серйозні загрози для бізнесу, включаючи перерви у постачанні, втрати майна та даних, а також збитки через зниження попиту на продукцію або послуги». Одним із напрямків подолання ризиків воєнних дій науковці пропонують адаптацію інструментів процесу страхування воєнних ризиків, який здатен забезпечити значне зменшення фінансових втрат суб'єктів господарювання. Проте, на наш погляд, дієвість зазначеної пропозиції може бути досягнута за умови впровадження законодавчої ініціативи, котра би надала механізм не лише оцінювання рівня воєнних ризиків, а порядок їх нівелювання.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи, зазначимо, що якісно розроблений та адаптований ОПМУДСГ має суттєвий вплив на результативність діяльності різних бізнесових структур. В його основу має бути покладено цикл бізнес-процесів, які є найбільш вразливими для суб'єктів господарювання, що функціонують в умовах невизначеності, котрі спровоковані воєнними діями в Україні. Потребує переосмислення та осучаснення змістовних компонентів ОПМУДСГ. За результатами досліджень запропоновано розширений осучаснений варіант сутнісної характеристики ОПМУДСГ як понятійної категорії

(механізм сукупності пакету управлінських інструментів покладених в основу організаційного взаємозв'язку циклів планування, оцінки, аналізу та моніторингу за результатами діяльності суб'єктів господарювання, на базі адаптованих правових норм, використання новітніх способів та прийомів, здатних нівелювати економічні ризики, з метою досягнення та забезпечення виконання стратегічних цілей і тактичних завдань бізнес-процесів в умовах невизначеності) з обґрунтуванням переваг та доцільності її адаптації в процеси розробки ОПМ різними суб'єктами. Діяльність сучасних суб'єктів господарювання має відбуватися з урахуванням воєнних ризиків, що призведе до отримання більш реалістичного інформаційного потоку, котрий виступатиме основою для прийняття більш виважених управлінських рішень, а як наслідок забезпечить більший відсоток дієвості ОПМУДСГ у майбутньому. Перспективами подальших досліджень є вдосконалення окремих елементів даного механізму, враховуючи потреби забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання та постійну трансформацію викликів та загроз до їх діяльності.

Список літератури

1. Актуалітети фінансової безпеки суб'єктів підприємництва України в умовах війни та повоєнний час / З.С. Варналій, О.В. Чеберяко, О.П. Микитюк, С.М. Бондаренко. *Огляд академії*. 2024. № 1 (60). С.123-140.
2. Данілова Е. І. Концепція системного підходу до управління економічною безпекою підприємства: монографія. Вінниця: Європейська наукова платформа, 2020. 342 с.
3. Дроздова Н.Г. Організаційно-правовий механізм управління системою державних закупівель на конкурсних засадах: теоретико-методологічний аспект. *Актуальні проблеми державного управління*. 2012. Вип. 3. С 150-153.
4. Економіка та управління розвитком підприємств: теорія, методологія, практика : колективна монографія / К.Е. Кузьменко, І.І. Світлак , В.В. Бутрин, О.Б. Кізь, О.О. Маслак та ін. Полтава: ПП «Астрая», 2024. 103 с.
5. Економічна безпека підприємництва в Україні : монографія / Г.В.Ситник, Г.В. Блакита, Н.М. Гуляєва та ін. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. 284 с.
6. Економічний, організаційний та правовий механізм підтримки і розвитку підприємництва: колективна монографія; за ред. О. В. Калашник, Х. З. Махмудова, І. О. Яснолоб. Полтава : Видавництво ПП «Астрая», 2019. 371 с.
7. Мороз В.М. Організаційно-правовий механізм державно-управлінського впливу: зміст та характеристика категорії. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 23. С. 106–114.
8. Назаренко В.Ю. Організаційно-правовий механізм державного управління пожежною безпекою в Україні. *Теорія та практика державного управління*. 2013. Вип. 3 (42). С 1–7.
9. Назарчук Т.В., Косіюк О.М. Менеджмент організацій : навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 560 с.
10. Рибак М.О. Організаційний механізм забезпечення розвитку інноваційного підприємництва на засадах сталості. *Бізнесінформ*. 2024. № 1. С. 139-146.
11. Фінансова безпека суб'єктів підприємництва в умовах війни та повоєнного відновлення (науково-експертна та соціологічна оцінка): монографія. За ред. Варналія З.С. та Катамадзе Г.Ш. К.: КМ-Букс, 2023. 240 с.
12. Хромова Ю.О. Організаційно-правовий механізм державного регулювання виборчого процесу в Україні : автореф. дис. … канд. наук з держ. упр. : 25.00.02. Одеса, 2014. 24 с.
13. Чернишова Л.І., Бондар К.Р., Красіловська Л.О. Особливості управління ризиками в умовах дії воєнного стану: моделі поведінки сучасних підприємств. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2024. №3-4 (316-317). С.126-136.
14. Яструбецька Л.С. Фінансова безпека суб'єктів підприємництва в Україні в умовах гібридних загроз : монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2022. 320 с.

References

1. Varnalii, Z.S., Cheberiako, O.V., Mykytiuk, O.P., & Bondarenko, S.M. (2024). Actualities of financial security of business entities of Ukraine in the conditions of war and post-war period. *Ohliad akademii*, 1(60), 123-140 [in Ukrainian].

2. Danilova, E.I. (2020). *The concept of a systematic approach to managing the economic security of an enterprise: a monograph*. Vinnytsia: Yevropeiska naukova platforma [in Ukrainian].
3. Drozdova, N.H. (2012). Organizational and legal mechanism for managing the system of public procurement on a competitive basis: theoretical and methodological aspect. *Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia*, 3, 150-153 [in Ukrainian].
4. Kuzmenko, K.E., Svitlak, I.I., Butryn, V.V., Kiz, O.B., & Maslak, O.O. (2024). *Economics and management of enterprise development: theory, methodology, practice: a collective monograph.* Poltava: PP "Astraia" [in Ukrainian].
5. Sytnyk, H.V., Blakyta, H.V., Huliaieva, N.M. (2020). *Economic security of entrepreneurship in Ukraine: a monograph.* Kyiv : Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t [in Ukrainian].
6. Kalashnyk, O.V., Makhmudov, Kh.Z., & Yasnolob, I.O. (Eds.). (2019). *Economic, organizational and legal mechanism of support and development of entrepreneurship: a collective monograph.* Poltava : Vydavnytstvo PP «Astraia» [in Ukrainian].
7. Moroz, V.M. (2019). Organizational and legal mechanism of state and administrative influence: content and characteristics of the category. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, 23, 106–114 [in Ukrainian].
8. Nazarenko, V.Iu. (2013). Organizational and legal mechanism of state fire safety management in Ukraine. *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*, 3(42), 1–7 [in Ukrainian].
9. Nazarchuk, T.V., & Kosiiuk, O.M. (2016). Management of organizations: a textbook. Kyiv: *Tsentr uchbovoi literatury* [in Ukrainian].
10. Rybak, M.O. (2024). Organizational mechanism for ensuring the development of innovative entrepreneurship on the basis of sustainability. *Biznesinform*, 1, 139-146 [in Ukrainian].
11. Varnalii, Z.S., & Katamadze, H.Sh. (2023). *Financial security of business entities in the context of war and post-war reconstruction (scientific, expert and sociological assessment): monograph.* K.: KM-Buks [in Ukrainian].
12. Khromova, Yu.O. (2014). *Organizational and legal mechanism of state regulation of the electoral process in Ukraine.* Extended abstract of candidate's thesis. Odesa [in Ukrainian].
13. Chernyshova, L.I., Bondar, K.R., & Krasilovska, L.O. (2024). Peculiarities of risk management under martial law: models of behavior of modern enterprises. *Naukovyi visnyk Odeskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu*, 3-4(316-317), 126-136 [in Ukrainian].
14. Yastrubetska, L.S. (2022). *Financial security of business entities in Ukraine in the context of hybrid threats: a monograph.* Lviv: LNU imeni Ivana Franka [in Ukrainian].

Vitalii Kadala, Associate Professor, PhD in Law (Candidate of Law Sciences)
Volodymyr Shalimov, Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences)
Olena Huzenko, Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences)
Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi, Ukraine

Topical Issues of the Organizational and Legal Mechanism for Managing the Activities of Business Entities in the Current Situation

The purpose of the study is to examine the conditions of functioning of the organizational and legal mechanism for managing the activities of business entities, to identify the negative factors influencing its development, and to modernize its content as a conceptual category.

The research has led to the conclusion that adaptability to rapidly changing conditions is crucial for the functioning of the organizational and legal mechanisms of modern business entities, and the key problems of their functioning are: unpredictability of the situation in Ukraine and in the domestic market; lack of a sufficient number of solvent customers in the domestic market; unpredictable actions of the state which may worsen the business; lack of sufficient capital; lack of qualified personnel, etc. It is proposed to adapt the conceptual category of "organizational and legal mechanism for managing the activities of business entities" for representatives of the country's business sector, which should be understood as a mechanism of a set of management tools underlying the organizational interconnection of cycles of planning, evaluation, analysis and monitoring of the results of business entities' activities, based on adapted legal norms, use of the latest methods and techniques capable of mitigating economic risks, in order to achieve and ensure the implementation of strategic goals and tactical tasks of business processes in conditions of uncertainty.

The advantages of the authors' position concerning the essential content of this category are determined. It is proposed that economic entities use a mechanism that combines the components of the organizational and legal segments. A set of management tools that ensure the activities of business entities and are organically interconnected based on the frequency of the cycles of planning, evaluation, analysis and monitoring of business processes is substantiated. Attention is drawn to the mandatory compliance with legal norms, which serve as the basis for all stages of business process management within business entities. The authors point out the expediency of using the latest methods and techniques that can mitigate economic risks in order to achieve and

ensure the implementation of strategic goals and tactical objectives of business processes in conditions of uncertainty.

organizational and legal mechanism, management cycle, business entities, business processes, economic risks

Одержано (Received) 08.12.2024 *Прорецензовано (Rewieved) 20.12.2024*
Прийнято до друку (Approved) 23.12.2024